

Pirjo Huovinen & Terhi Huovinen (2013). Vesiliikunnan soveltaminen. Opetusmateriaali. Jyväskylän yliopisto.

LEIKIT SOVELTAVASSA UIMAOPETUKSESSA

Monet perustaidot voidaan soveltavassa uimaopetuksessa opettaa erilaisten leikkien avulla, sillä leikki on lapsille luonnollinen tapa oppia. Käyttäen vettä leikkipaikkana, sekä lapset että aikuiset oppivat tuntemaan veden ominaisuudet miellyttävällä tavalla. Leikin avulla vedessä opitaan tuntemaan liikettä, tasapainoa ja stabiilitettä: kuinka voidaan muuttaa kehon asentoa ja muotoa vedessä, turbulenssia sekä hengityksen hallintaa.

Vammaiset henkilöt jäävät monesti ilman ryhmäliikunnan kokemuksia ja iloa. Kuitenkin altaassa, jossa ollaan ilman liikkumiseen tarvittavia apuvälineitä, voidaan saavuttaa suurempi integraatio ja osallistua tasavertaisen ryhmäliikuntaan. Ryhmätyöskentelyn etuja ovat mm.

- à Uimarit, joilla on ymmärtämisen vaikeuksia, voivat oppia ryhmässä matkimalla toisia
- à Uimarit, jotka ovat taitavia ja kunnostautuvat erilaisissa harjoitteissa, auttavat toimintakyvyltään heikompia yrittämään lujemmin
- à Arat uimarit saavat mallia rohkeammista ja uskaltavat yrittää uusia tehtäviä
- à Uudet avustajat voidaan ottaa mukaan työskentelyyn ja he oppivat samalla, kun toimivat itse avustajina
- à Allastila käytetään taloudellisemmin

LEIKKIEN MUODOSTELMAT

Kun tarvitaan jokaiselle uimarille avustaja, käytetään seuraavia symboleita:

U = uimari

A =avustaja

Alkuasetelmien vaihtelevuus lisää mielenkiintoa. Seuraavat muodostelmat on helppo soveltaa ohjelman etenemiseen:

1. Piiri, jossa joka toinen on U ja A
2. Piiri, jossa U on A:n edessä kasvot keskustaan
3. Rivi, jossa joka toinen U ja A, tällöin tarvitaan yksi ylimääräinen A rivin toiseen päähän.
4. Rivi, jossa U on A:n edessä tai takana
5. Jono, jossa U ja A vuorottelevat, kasvot kaikilla etenemissuuntaan
6. Sokin sokin altaassa U ja A pareittain.

Leikkien suunnittelu ja ohjaaminen:

(1) *Leikin tavoite.* Valitse leikki sen mukaan, mitä taitoa on tarkoitus opettaa: perusliikkeet, tasapaino, asennon muutokset, hengityksen hallinta, pään kontrollointi, turbulenssin ja nosteen hyväksikäyttäminen, veden polkeminen, kelluminen, työntövoima ja vesiturvallisuus. Vaikka harjoitteet ovat leikin muodossa, on uimarin ja avustajan alkuasentoon, hengityksen, pään ja raajojen hallintaan kiinnitettävä huomiota. Leikkejä on sovellettava kunkin uimarin taitotason mukaan. Ei ole

kahta samanlaista ryhmää, niinpä ohjelmaa tulee soveltaa siten, että jokaisen on mahdollista edistyä. Usein voidaan yhdistellä samaan harjoitukseen useampia opetettavia asioita.

(2) *Leikin selittäminen.* Selitä tehtävä selkeästi ja lyhyesti niin, että sekä uimari että avustaja molemmat ymmärtävät. Selittämisen tukena kannattaa useimmiten käyttää näyttämistä. Myös (laminoitujen) kuvien käyttö on mahdollista. Jos tarvitaan leikkivälineitä, kuten ufoja, palloja jne. pidä niitä kädessäsi jo selittäessäsi leikin kulkua. Tämä auttaa visuaalisia oppijoita ymmärtämään, mistä leikissä on kysymys.

(3) *Tuttujen leikkien toistaminen.* Jos leikki on suosittu ja oppiminen sen avulla etenee hyvin, käytä sitä usein ja kehittele edelleen. Tutut leikit tuovat myös turvallisuuden tunnetta esim. autistisille tai kehitysvammaisille uimareille. Jos leikki ei toimi haluamallasi tavalla, analysoi, mikä on vialla, muuta leikkiä tai vaihda leikki kokonaan toiseen.

(4) *Laula ja soita musiikkia.* Laulu ja musiikki ovat käyttökelpoisia leikin ja uinnin oppimisen tueksi. Musiikki rohkaisee vaikeastikin vammaista uimaria rentoutumaan. Vesiympäristö saa nuotinvierestäkin laulettua laulun soljumaan mukavasti, joten käytä laululeikkejä rohkeasti, vaikka et kokisikaan laulamista vahvuudeksesi!

(5) *Leikki ja kilpailu, palautteen antaminen.* Voiko uinnin opetuksessa käyttää kilpailullisia leikkejä? Voi toki, kunhan ei ota kilpailua vakavasti. Anna kisailuissakin kiitosta yrittämisestä, tavoitteiden saavuttamisesta, kaverin kannustamisesta jne. sen sijaan, että keuhut pelkästään voittajaa. Rohkaise uimaria tekemään hiukan enemmän kuin mitä hän ajatteli itse pystyvänsä. Onnistuminen haasteellisessa tehtävässä kasvattaa itsetuntoa.

(6) *Leikkejä eri-ikäisille ja toimintakykyisille uimareille.* Kun suunnittelet leikin, mieti tarkkaan leikissä tarvittavat taidot, kyseisen ryhmän toimintakyky, ja aktiviteetin konkreettinen ilme / leikin visualisointi. Ota huomioon myös uimareiden ikätaso valitessasi leikkejä. Usein nuoret pitävät jännittävistä, seikkailun makuisista leikeistä, aikuiset paneutuvat mieluiten taitojen harjoittamiseen, ikääntyneet nauttivat taas leikeistä, joita ilman he lapsuudessaan usein jäivät vammansa vuoksi. Muista, että vedessä ”vanhuskin nyt nuortuu kuin lapsi leikkimään”. Ikääntyneet ovat monesti illoissaan oppiessaan uusia ja erilaisia leikkejä, jotta he itse voivat leikkiä niitä esim. omien lastenlastensa kanssa.

Esimerkkejä erilaisista vesileikeistä:

Veden vastuksen ja kantavuuden kokeilu

Käärme- leikki

Uimaopettaja asettuu itse ensimmäiseksi ja kehottaa uimareita ja avustajia liittymään käärmeen häntäpäähän. Avustaja asettuu uimarin taakse, jolloin avustajan on helppo tukea uimaria. Käärmeen pää yrittää ottaa kiinni häntää. Jokainen on vuorollaan päänä ja häntänä. Kun leikki on lopussa, onkin ryhmä valmiina piirissä aloittamaan uutta tehtävää.

Vastavirtapiiri

Juostaan piirissä ja vaihdetaan suuntaa, kun on saatu vesi pyörimään. Suunnanvaihdon jälkeen pyörteeseen voi heittäytyä kellumaan.

Kanaemo munii munan

Uimarit ”pullauttelevat” kelluvia esineitä jalkojensa välistä. Ihme on suuri, kun ”muna” pompahtaa pintaan J

Pallon, uimalaudan, avustajan tms. upotus

Uimarit painavat kelluvan esineen pohjaan ja katsovat, miten noste nostaa esineen pinnalle.

Tasapaino ja pään hallinta

Kettu ja kananpojat

Lapset muodostavat jonon kanaemon selän taakse pitäen edelliseltä vyötäröltä kiinni. Joka toinen voi olla tarvittaessa avustaja. Kettu yrittää siepata yhden kananpojan koskettamalla. Kanaemo suojelee kananpokia levittäen siipensä ja kananpojat yrittävät väistellä. Leikin alussa sovitaan säännöistä: saako kettu esim. sukeltaa kana-emon siipien alta vai ei. Leikkiä voi vaikeuttaa tason mukaan niin, että kaikki voivat painua myös pinnan alle, myös kananpojat. Siitä, jonka Kettu saa kiinni, tulee seuraava kettu (avustettuna tarpeen mukaan) ja kettu menee kananpojan paikalle.

Hengityksen hallinta

Veden alla puhuminen, laulaminen jne.

1. Lauluissa lauletaan viimeinen sana veden alla tai veteen.
2. Oman nimen lausuminen parille veden alla (silmät auki katsoen paria silmiin)

Sukeltaminen ja suunnistautumien veden alla

Juna menee tunneliin

1. Muodostetaan jono, etummainen on veturi. Kun veturi viheltää se menee tunneliin ja kaikki painuvat veden alle.
2. Voidaan myös tehdä tunneli airex-matoista tms. jonka läpi juna etenee ja jokainen vaunu kerrallaan painuu sukelluksiin.

Sukellus vanteisiin

1. Pinnalla kelluu yhtä monta vannetta kuin on uimareitakin. Uimarit liikkuvat sokin sokin altaassa ja vihellyksestä kaikki sukeltavat omaan vanteeseensa: kuka on eka?
2. Vanteita on yksi vähemmän kuin uimareita, vihellyksestä sukellaan vanteisiin – kuka jäi ilman?
3. Vanteet ovat pohjaan kiinnitettyinä pystyasennossa: niistä muodostuu tunneli, jonka läpi sukellaan. Lasketaan kuinka monen läpi päästiin vai pitikö käydä välillä pinnalla hengittämässä?
4. Ohjaajan jalkojen välistä sukeltaminen yksi kerrallaan
5. Uimarit muodostavat jonon, jonka jalkojen välistä jokainen vuorollaan sukeltaa ja jää itse jonon viimeiseksi.

Rosvot ja poliisit

Puolet uimareista on poliiseja. Poliiseilla on kädessään sukellusrengas (=käsirauta). Poliisit ottavat rosvoja kiinni. Kun poliisi saa rosvon kiinni, hän kuljettaa rosvon käsiraudalla raahaten vankilaan. Vankilassa poliisi pudottaa käsiraudan pohjaan ja lähtee uimaan karkuun (hänestä tuli rosvo). Kun rosvo on sukeltanut renkaan pohjasta, hänestä tulee poliisi ja hän lähtee jahtaamaan rosvoja.

Näkeminen veden alla

1. Esineiden sukeltamien pohjasta tietyssä järjestyksessä: arvokkain ensin, esim. punaiset tms. ensin
2. Käydään laskemassa montako pyöreätä rengasta tai montako avainta pohjassa on, montako sormeja ohjaajalla on veden alla pystyssä jne.

Vertikaalinen pyörintä

1. **Kuperkeikat** syvässä vedessä (myös avustettuna)
3. **Hippaleikit**, joissa turva on kun käydään kellunta-asentoon: joko selin- tai päinkelluntaan, meritähtikelluntaan tai kilpikonnakelluntaan sopimuksen mukaan

Lateraalinen pyörintä

Sähkösanoman lähetys

1. Kaikki selinkellunnassa: ohjaaja lähettää sähkösanoman puristamalla esim. kaksi kertaa vasemmalla kädellään oikealla puolellaan olevan vasenta kättä, joka jatkaa sähkösanomaa kunne se tulee takaisin ohjaajalle. Vaihdetaan suuntaa ja sanomaa.
2. Voidaan lähettää myös paketti: jokin esine kiertää piirissä, kunnes se tulee takaisin lähettäjälleen: osoite olikin väärä.
3. Jokin esine(et) voidaan kohdentaa myös tietyille uimareille jne.

Yhdistetty pyörintä ja noste

Lumiukot sulavat

1. Aluksi seisotaan jäykästi paikoillaan, sitten aurinko paistaa (vihellys) ja lumiukot alkavat sulaa kaatuillen eri tavoin veteen selälleen, kyljelleen, mahalleen jne.
2. Alkaa sataa vettä ja lumiukot lösähtävät pohjaan istumaan, kierähtävät siellä joko selälleen tai mahalleen ja antavat nosteen nostaa ukon pintaan kellumaan

Pyörteiden avulla liukuminen

- **Avustettuna:** ohjaaja tekee pyörteitä lapojen alla liikkuen itse selkä edellä
- **Itsenäisesti:** tukinuitto, avustajat työntävät käsillään vettä voimakkaasti ja uimari heittäytyy virran vietäväksi, avustaja voi ottaa vastaan mikäli tarpeen.
- **Tarvittaessa kelluntaväline,** esim. uimalauta pää alla tai pötkö polvien alla jne.

PELIT VEDESSÄ

1. Pidä oma puoli puhtaana

Kaksi joukkuetta, välissä köysi: aluksi molempien puolella on yhtä monta kelluvaa esinettä, palloa, kelluketta, lötköpötköä jne. Merkistä heitellään omalta puolelta niin monta esinettä kuin ehditään toisten puolelle esim. minuutin aikana. Se puoli on voittaja jolla on vähiten esineitä omalla puolellaan minuutin jälkeen.

2. Hännän ryöstö

Jokaisella pelaajalla on aluksi häntä esim. lahkeen suun alla. Ryöstetään vastustajilta niin monta häntää kuin ehditään min aikana.

3. Koppipallo

Kaksi joukkuetta, yksi pallo kummallakin joukkueella.

Uimarit asettuvat vastakkain yhtä kauaksi toisistaan verrattuna toisen joukkueen uimareihin. Palloa kopitellaan puolelta toisella niin että pallo käy jokaisella vuorollaan. Pisteet saadaan esim: 10 koppia = 1 piste.

Heitellään min ajan ja lopuksi lasketaan pisteet. Jos pallo karkaa, se pitää noutaa uimalla tai sukeltamalla ja palata paikalleen heittämään se eteenpäin.

4. Iso pallo

Kaksi joukkuetta, pelivälineenä on iso terapiapallo. Kumpikin joukkue yrittää saada pallon työntämällä koskettamaan vastustajan seinää = maali. Palloa ei saa

5. Yhden jalan patsas

Muodostetaan piiri. Yksi vuorollaan muodostaa patsaan yhdellä jalalla seisten piirin keskellä. Piirin kehällä olijat yrittävät horjuttaa patsaan tasapinoa ja kaataa patsaan veden voimalla. Patsaaseen ei saa koskea.

SOVELLA TUTUT LEIKIT JA PELIT VETEEN - OLE LUOVA

- soveltamalla sääntöjä
- soveltamalla välineitä
- soveltamalla opetusmenetelmää
- liikkumistapaa, uintitapaa, keksi uusia "uintityylejä"
- sovelta tilaa: jaa allas köysillä erimuotoisiksi alueiksi tai käytä altaan eri syvyyksiä hyväksi eri tavoin
- rakenna tehtäväratoja, seikkailumaita, käytä suosittuja tarinoita/juonia kehystarinana esim. lapsille tuttuja satuja, isommille esim. Harry Potter -tarinoita jne. Muista kuitenkin toiminnan mielekkäys: mitä sillä opitaan?
- Uintitreenin sijasta joskus koko tunti voidaan hullutella, mennä kylpylään ja antaa uintiryhmän keksiä ohjelma sille kerralle!
- Käytä uimahallin kaikki eri mahdollisuudet uimareiden hyväksi!

MUISTILISTA

OPETETTAVA ASIA

VETEEN SOPEUTUMINEN

VERTIKAALINEN KIERÄHDYS

**LATERAALISEN KIERÄHDYKSEN
HALLINTA - RULLAUS**

YHDISTETTY KIERÄHDYS

SUKELLUS JA NOSTE

TASAPAINO LEVOSSA

TASAPAINO LIIKUTTAESSA

TURBULENSSIN HYVÄSIKÄYTTÖ

**VÄHITTÄINEN EDISTYMINEN JA
PERUSLIIKKEET**

TOIMINTA / LEIKKI

Hyppy reunalta veteen, Kuplien puhaltaminen, Ufojen kuljettaminen, Polkupyöräily, Kenguruhyppely, Vastavirtapiiri, Merilevän heilunta, Seuraa johtajaa

Munia aamiaiseksi, Karhu nukkuu, Kosketa jalkaa, Räsynuket, Aurinko - tuuli ja sade,

Katso minua, Pallo/rengas kiertää piirissä, Rullaa tangolle, Kierähdä ohjaajalle

Kalat verkossa, Kalat verkossa piirin pyöriessä

Kuule numerosi, Poimi esine pohjasta, Meren kuningas, Poimi erilaisia esineitä pohjasta, Merirosvoaarre

Meritähdet ja kilpikonnat, Upota laiva

Avaruusalus, Käsivarren ympäri

Tule luokseni

Soutaminen, Kuinka vähän käsiliikkeitä, Liukuminen, Moottorivene

LEIKIT SOVELTAVAN UIMAOPETUKSEN ERI VAIHEISSA

1. Totuttautuminen veteen

Jänis istui maassa torkkuen

Muodostelma

Lapset istuvat rivissä altaan reunalla, kasvot avustajaan päin, joka on jo odottamassa altaassa. Kädet käsissä-ote.

Kuvaus

Altaaseen hyppy viimeisellä : ...."hyppää pois"- jakeella. Sitten liike jatkuu jänishypyillä ympäri allasta musiikin rytmissä pomppien, kädet käsissä, avustaja kulkee selkä edellä.

Opetettava asia
Tarkkaile

Oikea veteen menotapa, avustettuna ja itsenäisesti. Päätä ja käsiä kurkotetaan eteenpäin ja samanaikaisesti uloshengitys, veteen tultaessa puhallus veteen.

Kuplien puhaltaminen

Muodostelma	Piiri, kasvot keskustaan päin, joka toinen uimari, joka toinen avustaja. Tuki: kyynärvarsiote tai kädet käsissä ote.
Kuvaus	Yksi ohjaaja (joko yksin tai uimarin kanssa) on piirin keskellä ja taputtelee päähän (esim. pallolla, renkaalla jne.) jokaista, joka ei puhalla kuplia (sekä avustajaa että uimaria).
Opetettava asia	Uloshengitys: kun kasvot ovat lähellä veden pintaa, on aina puhallettava veteen.
Tarkkaile	Uimari laittaa mielellään kasvot lähelle veden pintaa.
Vaihtoehto	Painutaan kokonaan veden pinnan alle ja puhalletaan.

Ufon puhaltaminen

Muodostelma	Piirissä, avustaja uimarin takana. Avustusote uimarin tarpeen mukaan.
Kuvaus	Muovinen ”ufo”, jota kuljetetaan puhaltamalla altaan päältä päähän käsin koskematta.
Opetettava asia	Puhaltaminen hengityksen rytmissä, hengitysvalmiuksien kehittyminen varsinaista uintia varten.
Tarkkaile	Uimarin asentoa, kädet eteenpäin, hartiat veden alla.

Polkupyöräily

Muodostelma	Polkupyöräilyote: ohjaajan kädet uimarin käsien sisäpuolella
Opetettava asia	Pään hallinta, myös tasapaino ja hengittäminen.
Tarkkaile	Uimarin ja avustajan välissä on oltava tilaa, jotta pään hallintaa voidaan harjaannuttaa.
Vaihtoehto	a) Kuntopyörä - ei liikuta eteenpäin ennen kuin asento on oikea. b) Kilpapyörä - kilpailu altaan poikki: kuka eka! c) Ryhmä hajallaan - autokilpailu: pään hallinta. d) Ylämäki - alamäki; opitaan puhaltamaan veteen. e) Yksipyöräinen - tuetaan painopisteen kohdalta.

Kenguruhypyt

Muodostelma	Rivissä tai sokin sokin.
Kuvaus	Uimarin kasvot avustajaan päin, kädet käsissä ote/ tai tuki uimarin tarpeen mukaan. avustaja liikkuu selkä edellä.
Opetettava asia	Luottamus veteen: nosteeseen ja kantavuuteen. Myös hengityksen hallinta ja tasapaino.
Tarkkaile	Nämä eivät ole ns. hyppyjä, vaan ”leijuntaa” käyttäen hyväksi nostetta - ei painovoimaa. Uimari nostaa molemmat jalat yhdessä irti pohjasta koukistaen ja ojentaen jalkoja. Hartiat ovat veden alla koko ajan. Huomaa: avustaja kävelee, ei hyppäile itse.

Vaihtoehto	a) avustaja antaa tukea yhden käden otteella, sitten että ei kosketa ollenkaan, mutta on kuitenkin hyvin lähellä. b) uimari hyppelehtii takaperin, avustaja on takana ja tukee tarvittaessa. c) muuta hyppelehtimistä siten että harjaannutetaan tasapainon kontrollia: tee korkeita hyppyjä ja pitkiä sivulta sivulle hyppyjä.

Veden vastuksen kokeileminen - vastavirtapiiri

Muodostelma	Piiri, joka toinen uimari, joka toinen avustaja.
Kuvaus	Piiri liikkuu myötäpäivään, nojaututaan menosuuntaan ja työnnetään vartalolla vettä sivuttain kunnes saadaan vesi pyörivään liikkeeseen. Merkistä vaihdetaan äkillisesti suuntaa vastapäivään. Toistoja.
Opetettava asia Tarkkaile	Veden turbulenssi ja painavuus ja että vettä on työnnettävä. Uimari ja avustaja kävelevät sivuttain, mutta ei ristiaskelin tai kääntämättä hartioitaan.
Vaihtoehto	Vesimylly: sama muodostelma, mutta uimarit selinkellunnassa. Avustajat työntävät piiriä pyörivään liikkeeseen, suunnanvaihdokset.

Merilevä tai keinunta

Muodostelma	Pareittain sikin sokin. Uimari selinkellunta-asennossa. Tuki: painopisteen alta, avustaja uimarin pään takana.
Kuvaus	Uimaria, joka on täysin rento ja passiivinen, heilutellaan puolelta toiselle hitaasti laajoja kaaria tehden.
Opetettava asia Tarkkaile	Veden virtauksen aistiminen ja rentouden tunne. Liike on rytmistä, ei pakotettua. Avustaja liikkuu takaperin hyvin hitaasti horjuttamatta uimarin tasapainoa.
Vaihtoehto	<u>"Kierretään kareja"</u> : Avustaja liikkuu takaperin heilutellen uimaria laajoissa kaarissa, kallistaen uimaria ulospäin, jolloin uimari yrittää tasapainottaa kierähdystä.

Muita leikkejä:

Seuraa johtajaa: toiminta sovelletaan ryhmän tason mukaan.

Pieni nokipoika, lauletaan laulua ja viimeinen tavu lausutaan veteen kunnes koko viimeinen sana sanotaan veden alla.

Kuinka vähän askelia: kuljetaan altaan poikki nostaen jalkaa mahdollisimman korkealle jättiläisen askelin ja nojaututaan eteenpäin.

2. Vertikaalisen kierähdyksen opettaminen

Kananmunia aamiaiseksi

Muodostelma	Piiri, kasvot keskustaan päin, uimari avustajan edessä.
Kuvaus	"Ruoka-aika"= uimari istuvassa asennossa.; "Nukkuma-aika"= uimari makuuasennossa. Aloitetaan menemällä istumasta nukkumaan. Uimaopettaja ilmoittaa, että aamiainen on klo 8.00 ja alkaa laskea: 3,4,5,6,7. Huudolla <u>kello on 8</u> ...muoviset "kananmunat" heitetään veteen piirin keskelle ja uimarit kurkottavat eteenpäin kohti munia molemmin käsin.
Opetettava asia	Kierähdys istumasta nukkumaan ja nukkumasta istumaan jne.
Tarkkaile	Uimaria ei tule työntää eteenpäin yli - innostuneesti. Myös uimarin "muoto" muuttuu kun käytetään päätä, olkapäitä ja käsiä.
Vaihtoehto	Käytä vähemmän munia kuin on uimareita.

Karhu nukkuu / tai kosketa jalkaa

Muodostelma	Piiri, kuten edellä.
Kuvaus	Uimarit aloittavat istuma-asennosta, sitten menevät selinkelluntaan, jalat keskustaan. Lauletaan karhu nukkuu - laulua ja kohdassa ..eipäs nukukaan umarit nousevat istuma-asentoon. Tai käskyllä: "kosketa jalkaa", yrittävät koskettaa varpaitaan molemmin käsin.
Opetettava asia	Pään vienti taakse on hitaampi liikesuoritus; pään kurkottaminen eteenpäin on nopeampi liikesuoritus ylösnousussa. Kannusta uimaria kurkottamaan käsillä eteenpäin kohti jalkoja ja antamaan omien jalkojen vajota kohti pohjaa.
Tarkkaile	Uimarin pitää muistaa puhalttaa veteen!
Vaihtoehto	"Kerät ja kepit": ollaan piirissä, joka toinen uimari, joka toinen avustaja. Muutetaan kehon muotoa vuoroin kepiksi ja vuoroin pyöreäksi keräksi. Sekä selinkellunnassa että päinkellunnassa.

Räsynuket

Muodostelma	Rivimuodostelma, joka toinen uimari & avustaja, plus yksi ylimääräinen avustaja rivin toiseen päähän tukemaan jos tarve.
Kuvaus	Avustaja kävelee takaperin, uimari on rentona selinkellunnassa. Avustaja vaihtaa kävelysuuntaa eteenpäin kävelyksi ja uimari käyttäen ainoastaan pään liikettä tekee vertikaalisen kierähdyksen päinkelluntaan poikittaisakselin kautta.
Opetettava asia	Pään kontrollointi tärkeää vertikaalisessa kierähdyksessä ja motoriiikan ja hengityksen hallinta päinkellunnassa.
suun	

Tarkkaile Veden syvyydestä riippuu, onko kierähdys täydellinen = kuperkeikka, vaiko osittainen. Tarkkaile uimarin kykyä kontrolloida hengitystä, kääntäen päätä sivulle sisäänhengitystä varten.

Aurinko, tuuli ja sade

Muodostelma Piiri, joka toinen uimari, joka toinen avustaja. Tarpeen mukaan tuki.

Kuvaus Huudolla: "Aurinko paistaa" kaikki uimarit selinkelluntaan = makaavat aurinkoa ottamassa. Huudolla: "Tuuli puhalttaa" kaikki uimarit kääntyvät puhaltamaan piirin keskusta. Toistoja. Leikin lopuksi huudolla: "sadekuuro" kaikki auringonpalvojat joko potkivat jaloillaan tai roiskuttavat käsillään vettä.

Opetettava asia Pään kontrollointi, vertikaalinen kierähdys ja veteen puhallus.

Tarkkaile Veden syvyyttä.

Vaihtoehto a) Valitse uimari + avustaja, jotka joutuvat piirin keskelle vesisateeseen.
b) Kapteeni käskyy: jalat keskustaan, jalat ulospäin. Käskyä noudatetaan ainoastaan, jos kuuluu :kapteeni käskyy, jos kuuluu vain jalat ulospäin- ja joku noudattaa käskyä, joutuu leikistä pois.

3. Lateraalinen kierähdys

Katso minua

Muodostelma Pareittain(U & A) piirissä tai pareittain sikinsokin

Kuvaus Uimari on selinkellunnassa. Uimarin pää on lähellä avustajan vasenta korvaa ja tuki on uimarin painopisteen alta. Avustaja kääntää uimaria 1/4 kierrosta oikealle ja sanoo: "Katso minua". Uimari kääntää voimakkaasti päätään avustajaan päin. Edelleen kierähdystä vastustetaan ja uimari kierähtää takaisin tasapainoiseen selinkelluntaan. Toista toiselle puolelle.

Opetettava asia Lateraalisen kierähdysten kontrollointi käyttäen pään liikettä.

Tarkkaile Anna uimarin tuntoa kiertyminen, tarkkaile pään hallintaa.

Vaihtoehto "Kierretään kareja": huomaa ero "Merilevä"-leikkiin.

Pallo /rengas kiertää

Muodostelma Rivissä rinnatusten, uimari selinkellunnassa avustajan edessä.

Kuvaus Uimarilla, joka on äärimmäisenä vasemmalla, on kädessään jokin esine, johon on helppo tarttua: uppoava rengas, sählypallo tms. vasemmassa kädessään. Uimari nostaa esineen vartalonsa yli seuraavalle uimarille ja palaa takaisin selinkelluntaan, käyttäen pään liikettä. Kun esine saavuttaa rivin toisen reunan,

Opetettava asia	uimarit siirtävät esinettä oikealla kädellä oikealta vasemmalle samalla tavalla.
Tarkkaile	Pään hallinta lateraalisessa kierähdyksessä. Rengas kulkee vasemmasta kädestä vasempaan käteen tai oikeasta oikeaan. Kättä ei saa vaihtaa kun rengasta siirretään seuraavalle!
Vaihtoehto	a) Rullaa tangolle: laajennetaan samaa liikerataa tangolle asti, joka on altaan reunassa, selin uinnin jälkeen. b) Rullaa ohjaajalle: piirimuodostelmassa, jossa on yksi ylimääräinen avustaja. Oikealla oleva uimari tekee täydellisen lateraalisen kierähdyksen ylimääräiselle ohjaajalle. Seuraava uimari sitten kierähtää edellisen uimarin tyhjäksi jääneelle paikalle avustajalle, ja niin edelleen koko kierros, kunnes jokainen on takaisin oman avustajansa luona.

4. Yhdistetty kierähdys

Kalat verkossa

Muodostelma	Piiri, joka toinen uimari, joka toinen avustaja. Kädet käsissä - tuki.
Kuvaus	Uimarit sukkeltelevat piirin keskellä, verkossa. Kalat yrittävät paeta verkosta sukeltamalla käsien alta. Palaaminen verkkoon tapahtuu käsien yläpuolelta käyttäen yhdistettyä kierähdystä.
Opetettava asia	Opitaan käyttämään muitakin kuin vain yhtä rotaatiota eri tilanteissa.
Tarkkaile	Jos useampia kaloja on yhtäikaa palaamassa verkkoon, sovi vuorot, ettei tule yhteen törmäyksiä. Kalat eivät saa paeta verkosta käsien yli turvallisuussyistä (esim. voi törmätä altaan seinään).
Vaihtoehto	a) leikitään leikki siten, että verkko liikkuu. b) "Hauki ja kiisket": sovitaan yksi hauki = kiinniottaja, sekä yksi kiiskeä = karkuun menijät. Avustajat osallistuvat tarvittaessa. Kun saadaan kiiski kiinni, hänestä tulee seuraava hauki ja entinen hauki siirtyy piiriin ja kiiskeksi sovitaan uusi uimari. Toimintaohje kummallekin: piiristä pois käsien alta ja piirin sisälle käsien päältä.

5. Noste ja kelluvuus

Kuule numerosi

Muodostelma	Piirissä, joka toinen on uimari, joka toinen avustaja. Kädet käsissä.
Kuvaus	Avustaja laskee hitaasti 1,2, 3, 4, jne. Ykkösellä uimari menee sukelluksiin puhaltaen ulos hitaasti. Hänen numeronsa on se,

	jonka hän kuulee pintaannousu vaiheessa. Korkein numero on voittaja.
Opetettava asia	Saada kokemus, kuinka vaikea on pysyä veden alla => nosteen vaikutus. Luottamus veden kantavuuteen. Hengittäminen.
Tarkkaile	Puhaltamista ja kuplia sekä puhaltamisesta syntyvää <u>ääntä!</u> Vartalon asentoa.
Vaihtoehto	a) ei kontaktia sukelluksen aikana uimariin, ilman avustamista. b) sukellaan uppoavia esineitä pohjasta.

Meren kuningas

Muodostelma	Piirissä, U ja A vuorotellen. Tuetaan joko lyhyellä kyynärvarsi – otteella tai kädet käsissä. Uimaopettaja selittää: ”Kuningas Neptunus, joka asuu meren pohjassa, on kutsunut teidät kaikki kylään. Hän tarjoilee aina limonaadia, jossa on hiilihappoa, joten me haluamme nähdä kuplia.” Uimarit sanovat yhteen ääneen: ” Me haluamme käydä kylässä meren kuninkaan luona.” Ohjaaja kysyy: ” Ja milloin tulette <u>takaisin?</u> ” Sanalla: <u>takaisin</u> uimarit sukeltavat ja avustajat alkavat ääneen luetella: maanantaina, tiistaina ... jne. Huomaa: Joku voi olla veden alla koko viikon tai enemmänkin.
Opetettava asia	Veden noste ja hengityksen hallinta.
Tarkkaile	Vartalon asentoa. Ei saa pidättää hengitystä, vaan on puhallettava kuplia koko ajan.
Vaihtoehto	a) Etene itsenäiseen suoritukseen. Sitten uimarit voivat tuoda mukanaan tuliais pohjasta: kakkuja, kahvia, limsaa, jätskiä. b) Merirosvoaarre: heitä pohjaan aarteita: Kiekot, renkaat, avaimet, jne. Keksi lisää erilaisia uppoavia esineitä. Aarteet voivat olla eri arvoisia, esim. kiekosta saa 10 pistettä, renkaasta 8, avaimista 20. Aarteet pitää kerätä yksitellen ja tuoda avustajalle. Sovitaan, että jokaisen pitää kerätä aarteita esim. 40 pisteen/kultarahan arvosta. Silmät on pidettävä auki veden alla.

6. Tasapaino kellunnassa / levossa

Meritähdet ja kilpikonnat

Muodostelma	Sikin sokin altaassa, uimarit itsenäisesti.
Kuvaus	Jos on matala allas, aloita istuma- asennosta. Jos allas on syvä, aloita polkemalla vettä. Uimaopettaja huutaa esim. ”Meritähdet” ja aloittaa laskemisen alaspäin : 5, 4, 3, 2, 1, antaen uimareille aikaa tasapainottua liikkumattomiksi meritähdiksi. Sitten palataan alkuasentoon.
Opetettava asia	Tasapaino kellunnassa, rentoutuminen ja hiljaisuus.
Tarkkaile	Pään asentoa ja hengittämistä.
Vaihtoehto	Monia muita muotoja voi huutaa. Toista käyttäen sellaisia kuvioita, joita on vaikea pitää tasapainossa ja joissa on käytettävä rotaatiota esim. <u>kilpikonnat</u> , merilevät, ja ne myös selällään kasvot ylöspäin.

Upota laiva

Muodostelma	Piirissä, joka toinen uimari, joka toinen avustaja
Kuvaus	Yksi umari menee selinkelluntaan piirin keskelle. Sitten piiri lähtee myötäpäivään liikkeelle aiheuttaen veden turbulenssin. Uimarin täytyy tasapainotella turbulenssia vastaan niin kauan kunnes lasketaan kymmeneen ja yrittää pysyä tasapainoisessa kellunnassa. Laivan pitää yrittää pysyä kurssissa, keula menosuuntaan päin koko ajan.
Opetettava asia	Tasapaino kellunnassa vaikka vesi on liikkeessä. Oppia käyttämään rotaation lainalaisuuksia.
Tarkkaile	Rajoita turbulenssi uimarin taitojen mukaan, niin että hänellä on mahdollisuus selviytyä. Avustajat voivat tarvittaessa avustaa kellujaa aluksi saavuttamaan kasapainoisen kellunnan.
Vaihtoehto	Vaihda piirin liikkeen pyörimissuuntaa tai piirissä olijat voivat myös liikkua hyppien eteenpäin, jolloin siitä aiheutuu suurempi turbulenssi.

7. Tasapaino liikuttaessa

Avaruusallukset

Muodostelma	Sikinsokin pareittain
Kuvaus	Avustaja(= on avaruus kapseli) sulkee käsiensä sisään uimarin (= astronautti) ja lukitsee kätensä. Uimari painaa avustajan korvaa toisella kädellään avatakseen kapselin oven. Sitten käyttäen ainoastaan käsiään (ei ollenkaan jalkaliikkeitä) uimari siirtyy ovesta ulos, kiertää kapselin ympäri, tulee takaisin ovesta kapseliin ja sulkee oven painamalla avustajan toista korvaa ja lukitsee siten kapselin oven.
Opetettava asia	Pää kontrolloi tasapainoa. Irrottautuminen avustajasta.
Tarkkaile	Pitäkää kädet yhdessä ja leuka lähellä avustajan käsivartta tasapainon vuoksi. Ei jalkojen liikkeitä.
Vaihtoehto	Koko ryhmä linkittyy isoksi avaruusasemaksi ja kahden astronautin on avattava ovi ja kierrettävä koko avaruusasema, joko kulkien samaan suuntaan tai eri suuntiin.

Jaardin kierros

Muodostelma	Yksitellen avustajan kanssa. Veden on oltava niin syvää, ettei uimarin jalat yltä pohjaan.
Kuvaus	Avustajan oikea käsi on altaan reunalla olevalla kaiteella ja oikea jalka seinää vasten, kyljittäin altaan reunaan, vasen jalka ja vasen käsi ovat ojentuneina altaan keskiosaa kohti. Aloittaen kaiteelta ja käyttäen ainoastaan käsiä apuna siirtymisessä, uimari liikkuu pitkin avustajan oikeata käsivartta pitkin ja siirtyy avustajan editse vasemmalle puolelle, kiertää avustajan käsivarren ja palaa takakautta takaisin kaiteelle.
Opetettava asia	Pään kotrollointi, irrottautuminen avustajasta.
Tarkkaile	Uimari on turvassa syvässä vedessä ennenkuin tätä yritetään.

